Nr. 2. Kraków, w lutym 1909 r. Rok XII.

KRONIKA FARMACEUTYCZNA

organ Galicyjskiego Tow. farmaceutycznego „Unitas“ w Krakowie

nagrodzona dyplomem honorowym na Wystawie przyrodniczo-lekarskiej w roku 1900 i dyplomem uznania na Wystawie przyrodniczo-lekarskiej w roku 1907.

Koledzy! Pamiętajcie o funduszu wydawnictwa „Kroniki farmaceutycznej“.

W niedzielę dnia 28 marca b. r. o godz. 10. rano

odbędzie się

w lokalu własnym ul. Szpitalna 3, I. p.

XIV. ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

CZŁONKÓW

GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA FARMACEUTYCZNEGO „UNITAS“.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Zagajenie.
2. Sprawozdanie z czynności Wydziału za rok 1908.
3. Sprawozdanie kasowe.
4. Wnioski Wydziału.
5. Wniosek Komisyi rewizyjnej o udzielenie absolutoryum.
6. Wybór nowego Wydziału.
7. Wybór dwóch członków Komisyi rewizyjnej.
8. Wnioski i interpelacye.

W razie, gdyby to XIV. Zwyczajne Walne Zgromadzenie z powodu braku kompletu, przewidzianego statutem, nie przyszło do skutku, odbędzie się o godzinie 11-tej

X. NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

w tym samym dniu i z tym samym porządkiem dziennym, bez względu na ilość obecnych.

Wybór członków Wydziału

odbędzie się zapomocą kart głosowania, które wypełnione i zaopatrzone własnoręcznym podpisem, zwracać należy pod adresem Towarzystwa: Kraków, skrytka pocztowa 18., lub wręczyć je można podczas Walnego Zgromadzenia.

Karty głosowania dołączamy do dzisiejszego numeru; o ile który z kolegów jej nie otrzyma, wydana mu będzie przez sekretaryat Towarzystwa.

Dla oryentacyi głównie kolegów prowincyonalnych, podajemy poniżej, jak lat ubiegłych, listę dotychczasowego Wydziału obok listy próbnej przedwyborczego zebrania członków krakowskich.

Lista członków Wydziału:

Prezes: Mr. *Antoni Śmieszek.*

Wiceprezes: Mr. *Hugo Muthsam.*

Sekretarz: Sł. farm. *Franciszek Herod.*

Skarbnik: Mr. *Władysław Miętus.*

Wydziałowi: Mr. *Dymitr Kulczycki.* Mr. *Markian Łomnicki*, Mr. *Władysław Paderewski*, Mr. *Jan Szul*, Mr. *Jan Zagórski.*

Komisyą rewizyjna: Mr. *Adam Lindner*, Mr. *Bronisław Pytlarski.*

Przedwyborcze zebranie, odbyte dnia 5. marca b. r. o godzinie 9-tej wieczór, pod przewodnictwem kol. Mra H. Muthsama, przy uczestnictwie **14** kolegów, po krótkiej dyskusyi przeprowadziło następującą listę członków do nowego Wydziału:

Prezes: Mr. *Antoni Śmieszek* (jednogł.). Wiceprezes: Mr. *Hugo Muthsam* (jednogł.). Sekretarz: Mr. *Bolesław Masłowski* (11 gł.). Skarbnik: Mr. *Władysław Miętus* (12 gł.). Wydziałowi: Mr *Dymitr Kulczycki* (10 gł.), Mr. *Markian Łomnicki* (12 gł.), Mr. *Władysław Paderewski* (12 gł.), Mr. *Jan Szul* (12 gł.), Mr. *Jan Zagórski* (11 gł.). Komisya rewizyjna: Mr. *Adam Lindner* (10 gł.), Mr. *Bronisław Pytlarski* (11 gł.).

Po tych największą liczbę głosów otrzymali: Na sekretarza: kol Fr. Herod 3 głosy; na skarbnika: kol. Fr. Herod 1 głos, kol. D. Kulczycki 1 głos; na wydziałowych: kol. K. Bartoszyński 7 głosów; Mr. Lindner 2 głosy, Mr. Pytlarski 2 głosy; do komisyi rewizyjnej: Mr. L. Georgeon 3 głosy, Mr. Masłowski i K. Bartoszyński po 1 głosie; kol. Mr. J. Szul oświadczył, że wyboru na wydziałowego stanowczo **nie przyjmie**.

Nie chcąc kolegów krępować ani listą Wydziału, ani przedwyborczego zebrania, zresztą mało różną, podajemy spis kolegów, zamieszkałych w Krakowie i okolicy. Podajemy tych dlatego, gdyż ci tylko mogliby ewentualnie brać czynny udział w posiedzeniach Wydziału.

Prócz kolegów, zamieszczonych na jednej lub drugiej liście, pracują w Krakowie jeszcze następujący koledzy:

Magistrowie farm.: L. Dekański, H. Drzymała, St. Foltyński, J. Gaertner, L. Georgeon, A. Grottger, B. Jawornicki, A. Lindner, St. Manowarda, L. Marcisiewicz, A. Pyszyński, Br. Pytlarski, K. Stasiniewicz, A. Studziński, G. Wetscherek.

Koledzy ci, którzy na Walne Zgromadzenie przybyć nie będą w stanie, sądzimy — iż nie ograniczą się tylko do nadesłania karty głosowanie, lecz. biorąc duchowo udział. czy to przez zgłoszenie pisemne wniosków, czy nadesłanie usprawiedliwienia pocztą lub telegraficznie, dowiodą, że sprawy zawodu naszego i Towarzystwa nie są im obojętne.

Badania olei phosphorati.

(Ciąg dalszy).

Metoda Louise'a posiada jednak podług Fränkla tę niekorzystną stronę, iż powstaje niedokładność z powodu zużycia rozczynu srebrowego przez redukujące srebro istoty; w wypadku tym straty srebrowe mogą być spowodowane przez 1) zawartość aldehydu w acetonie, 2) przez obecność kw. fosforawego, 3) przez ciała z rzędu aldehydów, które powstają w wielu wypadkach przy dłuższem przechowywaniu. Z tych przyczyn oznaczał Fränkel fosfor wagowo przez utlenienie strąconego fosforku srebra i odważenie otrzymanego kw. fosforowego jako pyrofosforanu magnowego. Oprócz tego zastąpił aceton eterem (aceton utrudniał osadzanie się strątu), i strącał alkoholowym rozczynem azotanu srebrowego. Później używał jako środka rozpuszczającego mieszaniny z eteru i acetonu, czasem też i samego acetonu. Oxydacyi fosforku srebra dokonywał zgęszczonym kw. azotowym, potem zaś mieszaniną równych ilości zgęszczonego $H No_3$, zgęszcz. H Cl i wody, gdyż przy samym $H No_3$ następowała burzliwa reakcya, powodująca straty fosforu. Wreszcie wypracował F. następującą metodę: Rozcieńcza się 6. ilościami acetonu ol. phosphor. w kolbie Erlenmayera, zaprawia 10 ccm gorącego 10% alkoholowego rozczynu azotanu srebrowego i kłóci. Szybko wydzielający się i osadzający się strąt zbiera się na sączku asbestowym, wymywa eterem i wreszcie wkłada się z sączkiem do kolby. Po wypędzeniu eteru nalewa się do kolby 30 ccm mieszaniny z kw. solnego, azotowego i wody, odstawia się na kilka godzin, następnie ogrzewa się aż do usunięcia czerwono-brunatnych par, sączy, zaprawia molibdenianem amonowym, rozpuszcza w amoniaku i strąca wreszcie mieszaniną magnezyową. Tą metodą Fränkla uzyskuje się 90% fosforu.

Stich (*Pharm. Ztg.* 1902, Nr. 51.) operował również wagowo; używał on benzolu jako rozpuszczalnika dla oleju i strącał rozczynem srebro-acetonowym, później rozpuszczał olej w acetonie i dodawał kroplami 50% wodnego azotanu srebrowego. Jako środka utleniającego używał kw. azotowego officynalnego z dodatkiem niewielkich ilości dymiącego $H No_3$. Srebro z roztworu usuwał kw. solnym i strącał kw. fosforowy wprost magnezyową mieszaniną. I on otrzymał równoznaczne rezultaty z Fränklem.

Autor posługiwał się w swoich badaniach metodą srebrowo-acetonową z modyfikacyą Sticha; poczynił też pewne zmiany, usprawiedliwione przebiegiem swych badań. Zaznacza więc, że przemywanie fosforku srebra odbywać się powinno bezwarunkowo szybko i małemi ilościami płynu, najpierw mieszaniną z równych części acetonu i eteru, potem alkoholu, abs. Przy oznaczaniu fosforu w olejach parafinowych używał do przemywania tylko eteru, gdyż aceton nie miesza się z nimi. Benzol uważa autor za niestosowny, ponieważ uniemożliwia czyste sączenie, a przy acetonie powstaje szybko osad kłakowaty, łatwo odsączający się. Przy strącaniu wodnym 50% rozczynem $Ag No_3$ otrzymywał autor za niskie rezultaty, również i przy rozczynie acetonowym, czego sobie wytłomaczyć nie mógł. Dopiero przez kilkuminutowe

kłócenie mieszaniny z rozczynu acetonowego $Ag\,No_3$ i rozczynu acetonowego ol. phosphor. otrzymał przesącze wolne od fosforu. Jako dowód przytacza autor wyniki analizy tego samego ol. phosphor.:

1% rozczynu fosforu w ol. oliv. z dodatkiem 5% eteru, płyn bezbarwny, jasny; dzień sporządzania 3/9 08.

Nr. 1. Badanie z dnia 18/9 08: 3.379 g daje 0,054 g $Mg_2\,P_2\,O_7$ = 0,447% P
Nr. 2. Badanie z dnia 25/9: 2,925 g daje 0,098 g $Mg_2\,P_2\,O_7$ = 0,936% P
Nr. 3. Badanie z dnia 1/10: 3,025 g daje 0,074 g $Mg_2\,P_2\,O_7$ = 0,683% P
Nr. 4. Badanie z dnia 5/10: 3,280 g daje 0,112 g $Mg_2\,P_2\,O_7$ = 0,954% P

W Nr. 1. i 2. strącono fosfor zgęszczonym rozczynem wodnym $Ag\,No_3$, mieszając pręcikiem, w Nr. 3. strącano acetonowym rozczynem $Ag\,No_3$, lekko mieszając, w Nr. 4. acetonowym rozczynem $Ag\,No_3$ wśród klkuminutowego, silnego kłócenia. Ten prosty sposób kłócenia wpłynął więc na dokładność wyników.

Cała zaś metoda autora brzmi: Odważa się dokładnie około 3 g ol. phosphor. w zlewku, przykrytym szkiełkiem zegarkowem, i rozpuszcza się w 20 ccm acetonu. Rozczyn ten wlewa się do świeżo przyrządzonego rozczynu acetonowego srebra (12 kropli 50% wodnego $Ag\,No_3$ w 100 ccm acetonu), znajdującego się w kolbce (jakiej się używa do metody jodowej), popłukuje się małą ilością acetonu i tę mieszaninę czarną kłóci się silnie przez 5 minut. Po 12 godzinach odsądza się osad na sączku ważonym (fabr. Max Dreverhoff, Dresden N, Barytfilter) i możliwie szybko przemywa się małą ilością etero-acetonu i alkoholu absol. Następnie rozkłada się sączek na krótko celem wyparowania alkoholu, potem wkłada się do kolbki, oblewa 20 ccm $H\,No_3$ offic. i po kilku minutach dodaje się 20—30 kropli dymiącego $H\,No_3$ i zostawia na dłuższy czas po zatkaniu kolbki. Następnie po odetkaniu ogrzewa się na łaźni wodnej aż do odbarwienia się zupełnego płynu, rozcieńcza wodą, sączy do zlewka i gorącą wodą przemywa. Przesącz, ogrzany do 70°, zaprawia się około 20 kroplami zgęszczonego $H\,Cl$, chlorek srebra usuwa się przez odsączenie po osadzeniu się, i zagęszcza się kwaśny płyn na łaźni wodnej do objętości 5 ccm. Zgęszczony ten rozczyn spłukuje się odrobiną wody do zlewka, zobojętnia i zaprawia się mieszaniną magnezyową i amoniakiem. Z osadem fosforanu amonowo-magnowego postępuje się dalej, jak zwykle.

Inną metodę oznaczania fosforu w olejach podał W. Straub (*Arch. d. Pharm.* 1903, Bd 241, S. 5). Oparł się on na spostrzeżeniu, iż przy uwarstwowieniu ol. phosphor. nad wodnym rozczynem siarkanu miedziowego przechodzi fosfor do dolnej warstwy i znajduje się tam jako kw. fosforowy, przyczem na granicy obu warstw powstaje fosforek miedziawy jako czarny strąt, chciwie wiążący tlen (z powietrza lub z wody przez rozkład), przez co wytwarza się fosforan miedziowy i przechodzi do rozczynu; reakcya ta odbywa się aż do wyczerpania fosforu z jego rozczynu oleistego. — I Katz (*Arch. d. Pharm.* Bd 242, S. 2) wypróbował tę metodę i uznał ją za użyteczną do oznaczania fosforu w słabych rozczynach oleistych, gdyż w zgęszczonych reakcya za długo przebiega. Przyspiesza tę reakcyę woda utleniona,

a szczególniej szybko się odbywa przy traktowaniu najpierw eterem emulsyi fosforku miedziawego, a potem wodą utlenioną.

Katz następnie oznaczał kw. fosforowy wprost w amoniakalnym rozczynie miedziowym zapomocą mieszaniny magnezyowej. Ciężar osadu wypadał jednak za wysoko, co tłumaczył Katz zanieczyszczeniem zasadowym siarkanem magnowym. Z tej przyczyny użył Katz azotanu miedziowego i wypracował taką metodę: Kłóci się silnie 10 g. ol. phosphor. z 20 ccm 5% rozczynu azotanu miedziowego aż do uzyskania jednolitej czarnej zawiesiny; następnie dodaje się 50 ccm. eteru i 10 ccm. $H_2 O_2$ w małych porcyach lub tyle, póki nie zniknie czarne zabarwienie po wykłóceniu. Wodnisty płyn oddziela się od eteru, który jeszcze trzechkrotnie kłóci się z 10—20 ccm wody, i po zlaniu razem zaprawia się kilku kroplami $H\,Cl$ i zagęszcza na łaźni wodnej do objętości 10—20 ccm. Płyn po wydzieleniu się kropelek tłuszczu odsącza się, przesącz zaprawia amoniakiem, póki utworzony biały osad się znów nie rozpuści i strąca się kw. fosforowy mieszaniną magnezyową.

Enell (*Pharm. Ztg.* 1905, S. 601) krytykuje tę metodę i zarzuca jej wiele braków.

Hugo Korte (*Über die Haltbarkeit d. Phosphoröles — Inaug. Disser.*, Bern 1906) podnosi też i potwierdza niektóre zarzuty Enella, przyznając jednak, iż uważa metodę tę za jedyną użyteczną w tym celu, lecz z pewnemi poprawkami: Płyn z azotanem miedziowym, który zawiera rzeczywiście kw. osforawy w znacznej ilości (zarzut Enella), trzeba zagęścić po dodaniu nieco dymiącego $H\,No_3$ do obj. 5 ccm w zlewku.

Autor wypróbował również tę metodę Katz'a z uwzględnieniem poprawek Kortego i otrzymał dobre wyniki, chociaż przy równoległych oznaczeniach z metodą acetonową okazały się pewne różnice, i tak:

1% rozczyn fosforu w ol. oliv. wraz z 5% dodatkiem eteru, badany w 15 dni po sporządzeniu.

Metoda Katza: *a)* 10,7845 g daje 0,2655 g $Mg_2\,P_2\,O_7$ = 0,688% P

b) 9,7620 g daje 0,3250 g $Mg_2\,P_2\,O_7$ = 0,930% P

Metoda acetonowa: 2,9250 g daje 0,0980 g $Mg_2\,P_2\,O_7$ = 0,936% P

Przyczyną tych różnic okazało się niedostateczne kłócenie oleju z rozczynem miedziowym, gdyż po kłóceniu jednogodzinnem w odpowiedniej maszynie rezultaty odpowiedziały zamierzonemu celowi. Autor ostrzega, aby również i wodę utlenioną zbadać na fosfor przed użyciem jej, gdyż w dwu wypadkach znalazł zawartość P wynoszącą 0,0166% i 0,0384%. Woda utleniona E. Mercka nigdy nie zawierała fosforu. Ilość miedzi w osadzie magnezyowym, co zarzucał też Enell, znalazł autor minimalną.

Metody Christomanosa (*Pharm. Ztrh.* 47, 1906, 34) autor nie kontrolował, gdyż zbyt blizką okazała się metodzie Katza, której nie udoskonala, a utrudnia przez zastąpienie bromem wody utlenionej. Autor zajął się za to bliżej inną metodą, podaną przez Enella (*Pharm. Ztg.* 1905, S. 601), wychodzącą z założenia, iż jod z fosforem daje następującą reakcyę w wodzie: $P + J_3 = P\,J_3$; $P\,J_3 + 3\,H_2\,O = H_3\,P\,O_3 + 3\,H\,J$; kw. fosforawy jako dwuzasadowy łączy się z $Na\,O\,H$ zaś tak: $H_3\,Po_3 + 2\,Na\,O\,H = Na_2\,H\,Po_3 + 3\,H_2\,O$.

Oprócz tego 3 H J zużywają dalej 3 drobiny Na O H, tak iż 1 P (31) = 5 Na O H (200,3) czyli 1 ccm $^1/_{10}$ N Na O H = 0,00062 g P. Na tej podstawie podaje Enell swoją metodę: Odważa się dokładnie około 1 g ol. phosphor., następnie rozpuszcza się w mieszaninie z 10 ccm spir. + 20 ccm aether. z jedną kroplą fenolftaleiny we flaszce z korkiem szklanym. Do tego rozczynu dodaje się 12 ccm $^1/_{10}$ N rozczynu jodu i mieszaninę te kłóci się 3—5 minut, a następnie nadmiar jodu usuwa się, miareczkując $^1/_{10}$ N tiosiarkan sodowym. Ponieważ płyn ten łatwo dzieli się na dwie warstwy, należy silnie kłócić po każdem dodaniu tiosiarkanu, aby uniknąć jego nadmiaru. Po zupełnem odbarwieniu miareczkuje się $^1/_{10}$ N Na O H, póki nie ściemnieje czerwona barwa płynu po dodaniu 2 kropli ługu, gdyż od wystąpienia różowej barwy do końca reakcyi potrzeba około 0,3 ccm ługu. — Po raz wtóry znów odważa się około 1 g ol. phosphor., rozpuszcza w 10 ccm spir. + 20 ccm aeth., dodaje 30 ccm aq. destill. i 1 kroplę fenolftaleiny. Następnie miareczkuje się $^1/_{10}$ N Na O H, przez co oznacza się zawartość kw. fosforawego. Różnica kwasoty ol. phosphor. przed i po jodzie daje ilość wolnego fosforu. Ilość 30 ccm wody dodaje się celem uzyskania jednakiego rozcieńczenia obu rozczynów. 0,01 g P odpowiada 9,6 ccm $^1/_{10}$ N rozczynu jodowego i 16, 12 ccm $^1/_{10}$ N Na O H. Przy użyciu ol. amygd. należy uwzględnić jego kwasotę (miareczkować 1 g ol. amygd. w 10 ccm alkoholu i 20 ccm eteru + 30 ccm wody i 1 kropla fonolftaleiny rozczynem $^1/_{10}$ N Na O H). Ilość zużytych ccm ługu odejmuje się od ilości z II. miareczkowania. N. p. Kwasota dla 1 g ol. amygd. = 0,686 ccm $^1/_{10}$ N Na O.H; kwasota dla 1 g ol. phosph. = 1,360 ccm $^1/_{10}$ N ługu. 1 g ol. phosph. zużywa po jodowaniu 15,84 ccm $^1/_{10}$ N Na O H, więc *a)* 1,360 — 0,686 = 0,674 ccm; 0,1550 . 0,674 = 0,1044% związany fosfor

b) 15,84 — 1,36 = 14,48 ccm; 0,0620 . 14,48 = 0,8978% czyli całkowity wolny fosfor; fosfor = 1,0022%. — Metoda Enella byłaby najlepszą w zasadzie, gdyby nie wykazywała pewnych słabych stron, jak w pierwszym rzędzie sposób oznaczania końca reakcyi (tak długo miareczkować, póki czerwona barwa nie stanie się silniejszą po dodaniu 2 kropli ługu), co wyraźnie podnosi autor na podstawie swych analiz, i uważa raczej początek zaróżowienia za koniec reakcyi. Przy *b)* rozcieńczonych olejach nie da się zastosować met. Enella z powodu niemożności uniknięcia błędów. Zresztą i inna trudność się wyłania: oznaczenie kwasoty oleju, użytego do sporządzenia ol. phosphor., w przypadku, gdy nim nie rozporządzamy z naturalnej przyczyny, iż badamy dany ol. phosphor. starszy lub też nieznanego pochodzenia. Liczb przeciętnych nie można tu użyć z przyczyn właśnie uniknięcia większych błędów. Wreszcie poleca Enell użyć do rozbioru tylko ilości 1 g oleju z obawy przed dysocyacyą; rzeczywiście autor, analizując kilkogramowe ilości, otrzymał różnice w wynikach (n. p. przy ilości 1,2160 g — 0,980% fosforu, przy 2,6265 g ol. phosphor. — 0,787% P). Przy olejach obojętnych, jak paraffin. liqu., wypadły różnice znacznie mniejsze (0,9742% P, 0,9874% P, 1,0163% P). — Przy oznaczeniach równoległych, wykonanych z 1 g ol. phosph., daje metoda Enella zgodne wyniki, a analiza trwa najwyżej godzinę.

(Dok. nast.) *Pharm. Ztl. 1909, Nr. 2.*

Z Galicyjskiego Tow. farm. „Unitas“ w Krakowie.

Wiadomości z Wydziału.

Wyciąg z protokołu posiedzenia Wydziału, odbytego dnia 17. lutego b. r. w lokalu własnym przy ulicy Szpitalnej L. 3. o godzinie 7-mej wieczorem.

Obecni koledzy: Mr. Antoni Śmieszek, prezes, Mr. Hugo Muthsam, wiceprezes, Fr. Herod, sekretarz, Mr. Wład. Miętus, skarbnik; wydziałowi: Mr. P. Kulczycki, Mr. M. Łomnicki, Mr. Władysław Paderewski i Mr. Jan Szul i Mr. J. Zagórski. Obecny również kol. Mr. H. Banke, jako redaktor *Kroniki Farmaceutycznej*.

Odczytano nadesłane pisma, między innemi podanie „Akademickiego Kółka farmaceutycznego“ we Lwowie o bezpłatny „Komentarz“, od redakcyi *Farmaceuty Polskiego* w Warszawie w sprawie pośrednictwa przy sprzedaży „Komentarza“ i o przesłanie Redakcyi jednego egzemplarza, następnie odczytano list wdowy po ś. p. Dr. Lembergerze z prośbą o uregulowanie wydawnictwa i zdanie jej rachunków. Sprawy te z uwzględnieniem decyzyi Wydziału polecono załatwić komitetowi wydawniczemu.

Następnie kol. sekretarz przedłożył nadesłane z „Verbandu“ z Wiednia druki, które, jako kwestyonaryusze, mają być wręczone profesorom Uniwersytetu w sprawie opinii o reformie studyów. Druki te postanowiono na polskie przetłómaczyć i w ten sposób wydrukowane polecono kol. Bankemu, i Zagórskiemu wręczyć odnośnym profesorom z prośbą o rychłą odpowiedź na przedłożone pytania. Postanowiono również uprosić kol. Ratusińskiego, prezesa „Akad. Kółka farm.“ we Lwowie, by zajął się sam, z drugim kolegą magistrem, wręczeniem tych samych kwestyonaryuszy profesorom.

Następnie kol. Mr. Zagórski zdał sprawozdanie z administracyi *Kroniki Farmaceutycznej*, które przyjęto. Bilans dokładny funduszów *Kroniki* polecono kol. prowadzącemu umieścić w *Kronice* obok innych sprawozdań.

W poczet członków zwyczajnych przyjęto z dniem 1. lutego b. r. kol. Mra Józefa Ptaszyńskiego w Łańcucie,

W końcu omówiono termin Walnego Zgromadzenia, który ustalono na dzień 28. marca b. r. o godzinie 10-tej rano.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Sprawozdanie z czynności

Wydziału Galic. Towarzystwa farmaceut. „Unitas“ za rok 1908.

Rok 1908 my, w odniesieniu do farmacyi, nazwać musimy rokiem socyalnych reform. Rok poprzedni pozostawił nam tyle zapoczątkowanych projektów, iż do doprowadzenia ich do końca zużytkować musiały sfery zawodowe wszystkie swe siły.

Dlatego też obserwując rok ten, nie ulegamy nadspodziewanemu wrażeniu, jakoby rok ten istotnie był doniosłym, bo patrząc i śledząc rozwój wypadków, sami jesteśmy świadkami przejawów w zawodzie.

Towarzystwo nasze, które jako członek „Związku Austr. Tow. farmac.“ z pokaźną wkładką, brało udział w pracy we wszystkich kierunkach, choć nie wybitny, zawsze jednak chętny i skory, dawało dowody swej pracy w organie swym *Kronice farmaceutycznej*, co miesiąc. Dlatego tylko w krótkości zestawiamy to, co rokowi 1908 zawdzięczać musimy.

Regulacya płac, która z końcem 1907 roku doprowadziła przecież do tego, że ogół aptekarzy za nią się oświadczył, w roku 1908 miała kompletnie wejść w życie. Po wydatnem ku temu celowi podwyższeniu taksy, udało się nam, zanim regulacya płac wejdzie w życie, uzyskać dodatek do pensyi w kwocie 20 koron miesięcznie.

Z dniem 14. października „kasa płac“ definitywnie została założoną. W miesiąc potem koledzy wiedeńscy pensyę wedle normy tej pobierać zaczęli, co z dniem 1. stycznia 1909 r. rozciągnęło się na wszystkie prowincye niemieckie. W Galicyi jednak, mimo niedwuznacznych oświadczeń obu Gremiów, wypłata płac, skutkiem znikomo małej liczby aptekarzy galicyjskich, którzy współpracowników swych zgłosili, dotąd nie nastąpiła. Z cierpliwością **czekaliśmy dotąd** na spełnienie **obietnic i zobowiązań** aptekarzy wobec nas — jeśli jednak w najbliższym czasie ogół aptekarzy do kasy tej nie przystąpi, organizacya nasza musi wyciągnąć z tego konsekwencye i inną drogą starać się o wprowadzenie obowiązkowej regulacyi płac w całej Galicyi.

Zabezpieczenie na starość i zakład pensyjny były przedmiotem opinii naszego Towarzystwa, wniesionej do c. k. Ministeryum w sprawie „wzorowego statutu dla zakładów zastępczych“. Gdyby nie rozdwojenie i opór aptekarzy, jużby był powołany do życia zawodowy instytut, tymczasem, mimo że obowiązkowi ubezpieczenia podlegamy już od 1. stycznia 1909 r., nawet projekty nie są jeszcze zatwierdzone. Ponieważ „Związek“ w myśl uchwał odnośnego zjazdu odstąpić nie mógł od żądania, aby współpracownikowi **po 30 latach** służby zawodowej przysługiwała pensya emerytalna **w kwocie 3.000 kor.**, aptekarze zgodzić się na to nie chcieli, przyjmując stopień ubezpieczenia, jaki jest najwyższy w państwowym instytucie i postanowienia paragrafu 11. Według tego płacone wkładki rocznie 360 koron ($^2/_3$ przez chlebodawcę, a $^1/_3$ przez współpracownika) dopiero po 40 latach uprawniałyby do renty pensyjnej zaledwie **w kwocie 2250 kor.** Rozchodzi się tutaj o nadpłatę ze strony właścicieli aptek 5 kor. miesięcznie, by w ten sposób zadość uczynić naszym ludzkim żądaniom i o pośpiech w zmianie decyzyi na Walnych Zgromadzeniach.

Reforma studyów farmaceutycznych, oparta na wprowadzeniu matury, będąca obecnie najaktualniejszym postulatem zawodu, w r. 1908 stała się chwilowo kwestyą uboczną. Ministeryum oświaty tłomaczy się przeprowadzeniem szeregu reform w szkołach średnich, reprezentacye zaś zawodowe wytężającą pracą nad regulacyą płac i ubezpieczeniem na starość. Dopiero z końcem sprawozdawczego roku sprawę tą wysunięto jako najpilniejszą w r. 1909 na zjeździe Związku Towarzystw i rozpoczęto też już pracę od wydania odpowiedniego kwestyonaryusza i memoryału w tej sprawie.

Pocieszającym jest objawem, iż w kwestyi tej po raz pierwszy oficyalnie zabrali głos słuchacze farmacyi na Uniwersytecie Jagiellońskim podczas dwukrotnie zwoływanych wieców akademickich, co spowodowało życzliwe oświadczenia profesorów, jak i władzy uniwersyteckiej.

Reforma zawodowej reprezentacyi na skutek urgensu ze strony „Związku“ doczekała się już gotowego projektu, który ma być niebawem rozesłany do opinii kół interesowanych.

Przyszła „Izba aptekarska“ składać się ma z Gremium właścicieli aptek i Kollegium współpracowników, a każde z tych mieć będzie własnych funkcyonaryuszy, którzy łącznie dopiero tworzyć będą właściwą „Izbę aptekarską“.

Uregulowanie służby dziennej, okresu wypowiedzenia i utrzymania na wypadek choroby były przedmiotem opracowania przez rząd projektu do przeprowadzenia postanowień nowej ustawy aptekarskiej. Po opiniach towarzystw zawodowych projekt ten ugrzązł w Ministeryum, gdyż powstała tam sporna kwestya, czy projekt ten przeprowadzić w drodze rozporządzenia, czy ustawy. Nareszcie przeważył wzgląd na to ostatnie zapatrywanie, wobec czego, że przejść to musi pod obrady parlamentu, sprawa niestety dość długo przewlekaną będzie.

Nowa ustawa aptekarska w r. 1908 w wykonaniu początkowo nie bardzo nas zadowalała, zwłaszcza gdy chodziło o załatwianie podań o koncesye na apteki. Z końcem jednak tego roku na skutek odpowiednich z naszej strony przedstawień i żalów, sprawy koncesyjne załatwiać zaczęło biuro prawnicze, które w krótkim czasie doprowadziło do załatwienia pomyślnego szeregu podań kolegów.

Aptekarze wojskowi, którzy przez swoje ministerstwo starać się zaczęli o równe prawa w podawaniu się o koncesyę, zagrażając tem kolegom, pracującym w publicznych aptekach, spowodowali energiczną przeciwakcyę towarzystw, między innemi i naszego Towarzystwa, które w memoryale, wniesionym do Ministeryum spraw wewnętrznych i wojny, przeciw temu wystąpiło. Po długich interwencyach uzyskaliśmy nareszcie rozporządzenie z dnia 18. kwietnia 1908 r., w którem przyznano aptekarzom wojskowym wprawdzie 5 lat do okresu, zaliczającego się do służby zawodowej, jednak z warunkiem, jeśli podający się najmniej rok przed wniesieniem podania o koncesyę na aptekę przepędził na kondycyi w publicznej aptece.

W sprawie przypływu do zawodu, który w nadmiernej liczbie uczuwać się daje przedewszystkiem w Galicyi, sądzimy, że najskuteczniejszym środkiem okaże się w przyszłości regulacya płac, obok wprowadzenia matury i reform w studyach farmaceutycznych. Mając dążenie to na oku, zaprzestaliśmy rozsyłać odezwy do wstępujących, które i przedtem nie odnosiły wielkiego skutku; chodziło nam zresztą o to, by w chwili układów pensyjnych z właścicielami aptek pozornie choćby ich nie drażnić.

Z nowo założonych instytucyi zawodowych, obok wspomnianej „**Kasy płac**“, wymienić należy „**Schronisko dla farmaceutów**“, Towarzystwo zielonego krzyża, które, chociaż prawie nagle powstało, zdołało przecież skupić koło siebie dość pokaźną liczbę członków, a nawet wykazać się już pod koniec roku rezultatami pracy. Dlatego też uchwalono przedstawić wniosek Walnemu Zgromadzeniu:

„by upoważniło Wydział do przystąpienia do Towarzystwa zielonego krzyża „Schronisko dla farmaceutów“ we Wiedniu w charakterze członka wspierającego“.

Z akcyi, w których Wydział Towarzystwa „Unitas“ łącznie ze „Związkiem Towarzystw farmaceutycznych“ brał udział, wymieniamy jeszcze następujące:

Z końcem grudnia 1907 r. wniósł Wydział memoryał do Ministeryum spraw wewnętrznych w sprawie **wprowadzenia nocnej taksy**, następnie w sprawie **powołania** w charakterze członków nadzwyczajnych **do Najwyższej Rady zdrowia członków zawodu**, wreszcie w sprawie regulacyi dziennej służby w aptekach.

W styczniu 1908 r. **wniesiono** do Ministeryum spraw wewnętrznych i wojny **memoryał w sprawie aptekarzy wojskowych.**

W lutym 1908 r. wniesiono podanie do Ministeryum spraw wewnętrznych i oświaty w sprawie reformy studyów farmaceutycznych.

W szeregu tych akcyi porozumiewał się z Wydziałem Towarzystwa „Wydział kondycyonujących magistrów“ w Krakowie, który zazwyczaj przyłączał się do wspólnych podań i akcyi.

Wydział „Unitas“ odbył w ciągu roku 13 posiedzeń, — sekretaryat załatwił 215 spraw, prócz biurowej korespondencyi.

Pożyczek udzielono trzem kolegom w łącznej sumie 2700 K i jednę zapomogę bezzwrotną w kwocie 100 K.

Zebrań koleżeńskich, zainicyowanych przez Wydział odbyło się 3.

Z dniem 31. grudnia Towarzystwo nasze **liczy** członków: honorowych 1, zwyczajnych 179, wspierających 94, razem 274. W ciągu roku wystąpiło 6, przystąpiło zaś 44. Wykreślono z powodu zaległych wkładek 16.

Zmarli członkowie wspierający:
Apt. Konstantyn Wiszniewski, w Krakowie; zwyczajni: Mr. Erazm Szumlakowski, Mr. Wład. Rzące, Mr. Z. Stasiński, Mr. Józef Śleczkowski, Mr. Wład. Przesmycki. Pokój ich duszy!

Kasa chorych przy Tow. „Unitas“ wykazuje w roku 1908 **9444 koron** funduszu rezerwowego, t. j. o 979 K więcej niż roku poprzedniego.

Zmian statutowych, których żądają niektórzy koledzy, Wydział nie zadecydował żadnych, gdyż wobec nowej ustawy o Kasach chorych, trudno dziś przewidzieć, jak się ukształtują stosunki, zwłaszcza że, jak sfery rządowe projektują, ubezpieczeni wedle normy 2400 K rocznego dochodu — obowiązkowi ubezpieczania w „Kasie chorych“ podlegać nie będą.

Biuro pośrednictwa wykazało w roku sprawozdawczym blizko dwa razy więcej dochodu niż roku ubiegłego.

Dochód za pośrednictwo wynosił 278 K 10 h, wydatki 36 K 78 h, — z czego czysty zysk, przelany do kasy Towarzystw, wyniósł 241 K 32 h.

Zgłoszeń ze strony właścicieli aptek było 42; ze strony kolegów 65.

Przez Biuro uzyskało posadę 42 kolegów, — na zgłoszenia p. aptekarzy zaś 20. Większa liczba poszukujących posad, odwrotna do liczby, podanej w sprawozdaniu zeszłego roku, tłómaczy nam już nadmiar współpracowników w r. 1908.

Pożądanem by było, by p. aptekarze w każdym wypadku Biuro zawiadamiali o wolnej posadzie, bo w ten sposób i ogół kolegów chętniej i pewniej do Biura o posadę zgłaszać się będzie.

Na tem miejscu poczuwamy się do obowiązku odpowiedzieć na żale niektórych p. aptekarzy, że Biuro nie podaje referencyi o zgłaszanych kolegach.

Nie naszem zadaniem oceniać i sądzić o kwalifikacyach kolegów, bo do tego nie mamy prawa, zresztą to wobec kolegów nieetyczne.

Kronika farmaceutyczna, którą Towarzystwo zasila 800 K subwencyi, również spełnia swoje zadanie, a dzięki pokaźnym dochodom z ogłoszeń, byt jej przy starannej administracyi jest zapewniony. Uznanie wyrazić musimy Redakcyi, że od dłuższego czasu baczną uwagę zwraca na dział naukowy, który przez dobór i obfitość materyału postawił nasz organ na wyżynie poważnego miesięcznika.

Wydawnictwo „Komentarza do ósmego wydania austryackiej farmakopei“ doprowadziło już do spłaty zobowiązań, a nawet posiada już około 1700 K dochodu, będącego do połowy własnością spadk. ś. p. Dra Lembergera. Po przeprowadzeniu przez komitet rokowań w sprawie pretensyi spadkobierców, wydawnictwo zda dokładne sprawozdanie z dochodu za „Komentarz“.

Kończąc to sprawozdanie, żywimy nadzieję, że przyszły Wydział dalej kroczyć będzie drogą dbałości o moralny i materyalny wzrost Towarzystwa, by ono trwale i hojnie odpowiadać mogło swemu celowi.

Za Wydział:

Franciszek Herod
sekretarz.

Mr. Antoni Śmieszek
prezes.

Zamknięcie rachunków

Galicyjskiego Towarzystwa farmaceutycznego „Unitas“ w Krakowie

za rok 1908.

		K	h
	Dochód.		
1	Pocztowa Kasa Oszcz. Wiedeń L. 839056 z dn. 1/1 1908	1300	83
2	Wkładki członków	2369	50
3	Zaległe wkładki ściągnięte przy pomocy adwokata od wykreślonych członków	296	—
4	Upłata pożyczek	2115	08
5	% od udzielonych pożyczek członkom . . . , . . .	160	81
6	% od pocztowej Kasy Oszczędności w Wiedniu . . .	17	56
7	% od 1. stycznia do 31. grudnia 1908 r. ks. Kasy Oszcz. miasta Krakowa L. 135.683 i 164.101	102	82
8	% od 1. stycznia do 31. grudnia 1908 r. ks. Kasy Oszcz. miasta Podgórza L. 6.907	295	69
9	Pośrednictwo	278	10
10	Wpisowe	64	—
11	Zwrot kosztów pogrzebu ś. p. Maciaka	26	40
12	Za listy adwokackie	3	30
13	Za Sprawozdanie z I. Zjazdu farm.	1	—
14	Za druk „Skrypt dłużny“	—	60
15	Zwrot za lokal (Kasa chorych i Wydział kond. Magistrów)	436	—
16	Mylnie nadesłane	456	57
17	Kasa podręczna z dniem 1. stycznia 1908 r.	105	25
	Razem . . .	**8029**	**51**
	Rozchód.		
1	Wydatki administracyjne	482	55
2	Udzielono pożyczek członkom	2700	—
3	Wkładki do Związku . . . . , ...	200	—
4	Wyjazd delegatów na posiedzenia Związku	240	—
5	Podatek ekwiwalentowy	12	84
6	Subwencya *Kronice farmaceutycznej*	800	—
7	Ulokowano w kasie Oszczędności m. Podgórza L. 6.907 .	1000	—
8	% dopisany na ks. kas Oszczędności	398	51
9	Biuro pośrednictwa (wydatki)	36	78
10	Manipulacya poczt. Kasy Oszczędności w Wiedniu . . .	25	60
11	Zapomoga bezzwrotna	100	—
12	Drukarnie	173	—
13	Wieńce	93	40
14	Obsługa i noworoczne . . . . , ...	98	—
15	Lokal	720	—
16	Zwrot mylnie nadesłanych	456	57
17	Pocztowa Kasa Oszcz. Wiedeń L. 839.056 z dopisan. % do 31. grudnia 1908 r.	460	61
18	Kasa podręczna od 31. grudnia 1908 r.	31	65
	Razem . . .	**8029**	**51**

Bilans za rok 1908.

	Stan czynny.	K	h	K	h
1	Kasa podręczna	31	35		
2	Książ. Kasy Oszcz. m. Krak. L. 135.683	2294	22		
3	„ „ „ „ „ L. 164.101	354	51		
4	„ „ „ „ „ L. 65.211	4	—		
5	„ „ „ „ „ L. 115.487	4	—		
6	„ „ „ „ Podgórza L. 6.907	7327	51		
7	„ „ „ „ Bochni L. 786	100	—		
8	Poczt. Kasa Oszcz. Wiedeń L. 839.056	460	61		
9	Na pożyczkach	5900	—	16476	50
				16476	50

	Stan bierny.	K	h	K	h
	a) **Fundusz żelazny.**				
1	Książ. Kasy Oszcz. m. Krak. L. 135.683	2294	22		
2	„ „ „ „ „ L. 164.101	354	51		
3	„ „ „ „ Podgórza L. 6907	7327	51		
4	„ „ „ „ Bochni L. 786	100	—		
5	Na pożyczkach	5660	26	15736	50
	b) **Fundusz bieżący.**				
1	Na pożyczkach	239	74		
2	Poczt. Kasa Oszcz. Wiedeń L. 839.056	460	61		
3	Książ. Kasy Oszcz. m. Krak. L. 65.211	4	—		
4	„ „ „ „ „ L. 115.487	4	—		
5	Kasa podręczna	31	65	740	—
				16476	50

Kraków, dnia 25. stycznia 1909 r.

Za Wydział Towarzystwa:

Mr Władysław Miętus m. p. skarbnik. *Mr Hugo Muthsam* m. p. wiceprezes. *Franciszek Herod* m. p. sekretarz.

Za zgodność z księgami rachunkowemi:

Komisya rewizyjna:

Mr Bronisław Pytlarski m. p. *Mr Adam Lindner* m. p.

SPIS ALFABETYCZNY

CZŁONKÓW GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA FARMACEUTYCZNEGO „UNITAS“

w Krakowie w roku 1908.

Członek honorowy:

Śmieszek Antoni.

Członkowie wspierający:

1. Angermann Jan.
2. Armatys Kazimierz.
3. Bachmann Jan.
4. Baczyński Franciszek.
5. Banke Henryk.
6. Biechoński Franciszek.
7. Bojarski Kazimierz.
8. Borucki Zdzisław.
9. Borkowski Władysław.
10. Cukier Piotr.
11. Dąbrowiecki Adam.
12. Denker Emil.
13. Derkacz Władysław.
14. Dewechy Fryderyk.
15. Dobrzański Władysław.
16. Ettinger Marek.
17. Frankowski Tadeusz.
18. Freudenthal Filip.
19. Frischmann Franciszek.
20. Gebauer Antoni.
21. Gina Gustaw.
22. Gogela Zygmunt.
23. Górny Jan.
24. Göttinger Franciszek.
25. Grabowski Wincenty.
26. Grabowski Władysław.
27. Hay Szymon.
28. Hausberg Juliusz.
29. Helm Adolf.
30. Herbst Bernard.
31. Hescheles Ignacy.
32. Hodbod Józef.
33. Hordyński Bernard.
34. Jahr Karol.
35. Jakliński Bronisław.
36. Jasiński Emil.
37. Jezierski Emil.
38. Kajetanowicz Szymon.
39. Kalmus Arnold.
40. Klein Zygmunt.
41. Konieczny Marcin.
42. Korecki Leon.
43. Kotlarczuk Antoni.
44. Krasiński Roman.
45. Kraus Józef.
46. Krzyżanowski Jan.
47. Kunze Józef.
48. Lepiankiewicz Jan.
49. Lesikowski Ignacy.
50. Lisowski Jan.
51. Łukowski Zygmunt.
52. Markowicz Antoni.
53. Maryanowski Konstanty.
54. Matula Eugeniusz.
55. Mazaraki Tadeusz.
56. Minnicki Czesław.
57. Mieszkowski Jan.
58. Niesiołowski Jan.
59. Nitribitt Henryk.
60. Nowak Józef.
61. Oberhard Aleksander.
62. Paderewski Antoni.
63. Pankiewicz Józef.
64. Pawlikowski Andrzej.
65. Pelc Józef.
66. Polanek Antoni.
67. Polisiuk Józef.
68. Pomeranz Izydor.
69. Prokosz Jan.
70. Raab Adolf.
71. Radwański Jan.
72. Reczyński Stanisław.
73. Redyk Wiktor.
74. Reichenberg Mieczysław.
75. Rein Eugeniusz Gabryel.
76. Reischer Klemens.
77. Reitmann Hermann.
78. Riess Kazimierz.
79. Scheinbach Bernard.
80. Serwacki Adam.
81. Spolek czeskych lekarnik, Praga.
82. Stepek Alfred.

83. Stoeger Eugeniusz.
84. Skowroński Tadeusz.
85. Szymanowicz Karol.
86. Tabeau Ferdynand.
87. Tlappa Jan Gwalbert.
88. Teodorowicz Zygmunt.
89. Tokarzewski Stanisław.
90. Trybuła Ignacy.
91. Weiss Alfred.
92. Weinber Jozua.
93. Wlassak Franciszek.
94. Zieliński Julian.

Członkowie zwyczajni:

1. Adamczyk Stanisław.
2. Aschkenazy Mozes.
3. Baltasiński Stanisław.
4. Banaś Adam.
5. Bączkowski Zdzisław.
6. Bartoszyński Kazimierz.
7. Bełdowski Władysław.
8. Bezucha Wacław.
9. Białoruski Rudolf.
10. Błądziński Henryk.
11. Butrymowicz Adam.
12. Bzowski Kazimierz.
13. Cassina Stanisław.
14. Cholewa Stanisław.
15. Chomiński Stanisław.
16. Christ August.
17. David Henryk.
18. Dekański Leon.
19. Drzymała Hieronim.
20. Ehrlich Wilhelm.
21. Eichler Jakób.
22. Elterlein Stanisław.
23. Fertig Izabella.
24. Finder Salomon.
25. Foltyński Stanisław.
26. Foltyński Władysław.
27. Fränkel Jakób.
28. Gałkiewicz Michał.
29. Gatty Marek.
30. Gaertner Jan.
31. Georgeon Ludwik.
32. Gidlewski Stanisław.
33. Glanzówna Róża.
34. Gomoliński Stanisław.
35. Gorzka Władysław.
36. Groll Izzak.
37. Grottger Artur.
38. Goldschlang Natan.
39. Grünhaut Zygmunt.
40. Gundermann Wiktor.
41. Hanak Józef.
42. Hardyn Wacław.
43. Heinz Zdzisław.
44. Hescheles Edmund.
45. Herod Franciszek.
46. Hirschtritt Izaak.
47. Hirschtritt Rubin.
48. Hordiner Izaak.
49. Immerglück Efraim.
50. Jachodar Wojciech.
51. Janeczek Mieczysław.
52. Janicki Albin.
53. Jawornicki Bolesław.
54. Jurkowski Adam.
55. Kisielewski Władysław.
56. Klemensiewicz Jadwiga.
57. Koffler Adolf.
58. Kohlhepp Bolesław.
59. Kohn Maks.
60. Z Kosmowskich Gastmanowa Janina.
61. Kosiarski Piotr.
62. Kotowicz Tadeusz.
63. Kowalski Stanisław.
64. Kozower Maks.
65. Kulczycki Dymitr.
66. Kurowski Władysław.
67. Kübel Józef.
68. Kwartner Józef.
69. Krówka Stanisław.
70. Landau Salo.
71. Lazarkiewicz Rafael.
72. Lemówna Anna.
73. Lewites Hermann.
74. Leśniak Edmund.
75. Lewicki Wiktor.
76. Lewiński Mieczysław.
77. Leyko Zygmunt.
78. Liebergach Ludwik.
79. Lindner Adam.
80. Łazowski Władysław.
81. Łomnicki Markijan.
82. Łopatka Juliusz.
83. Łukasiewicz Jan.
84. Łysakowska Zofia.
85. Mannheim Leon.
86. Masłowski Bolesław.
87. Marcisiewicz Ludwik.
88. Mayzel Roman.

89. Markiewicz Henryk.
90. Maurer Febus.
91. Meisner Natan.
92. Michalik Czesław.
93. Miętus Władysław.
94. Maraszewski Stanisław.
95. Mikułowski Edward.
96. Mirkiewicz Julian.
97. Mond Natan.
98. Muthsam Hugo.
99. Norek Edward.
100. Nowakowski Józef.
101. Nowakowski Stanisław.
102. Nowicki Emil.
103. Nusbrecher J.
104. Oberhard Gustaw.
105. Orłowski Józef.
106. Oświecimski Tadeusz.
107. Osiowski Karol.
108. Oth Ferdynad.
109. Pachucki Antoni.
110. Paderewski Władysław.
111. Panasiński Stefan.
112. Parys Stanisław.
113. Pawłowski Włodzimierz.
114. Philipp Maks.
115. Piątek Stanisław.
116. Piątek Stanisław.
117. Pieguszewski Ludwik.
118. Pyszyński Antoni.
119. Pytlarski Bronisław.
120. Radzikowski Mieczysław.
121. Radwańska Zofia.
122. Rakowiecki Zdzisław.
123. Ratusiński Stefan.
124. Reich Hugo.
125. Reizes Artur.
126. Rothberg Szymon.
127. Rożański Jan.
128. Rudnik Karol.
129. Rybacki Włodzimierz.
130. Schneider Edward.
131. Schulbaum Zygmunt.
132. Selinger Jakób.
133. Sarkisiewicz Włodzimierz.
134. Silberstein Józef.
135. Simon Artur.
136. Skowroński Stanisław.
137. Smołoc Jan.
138. Sokalski Eustachy.
139. Sommerfleck Izaak.
140. Starczewski Teofil.
141. Stasiniewicz Kazimierz.
142. Strumpfner Aleksander.
143. Stehlik Zygmunt.
144. Strzegocki Apolinary.
145. Studziński Andrzej.
146. Stützel Zygmunt.
147. Swidkes Jakób.
148. Szafran Piotr.
149. Szalay Antoni.
150. Szpunar Józef.
151. Szostkiewicz Stanisław.
152. Szwed Jan.
153. Tlappówna Marya.
154. Tomaszewski Stanisław.
155. Topper Adolf.
156. Trojan Władysław.
157. Turzański Eustachy.
158. Wawrowski Stanisław.
159. Waydowicz Czesław.
160. Werner Rudolf.
161. Weinberger Filip.
162. Wichtor Jan.
163. Winkler Emil.
164. Wisłocki Piotr.
165. Włodarczykówna Helena.
166. Wojtyńkiewicz Władysław.
167. Włyński Kazimierz.
168. Wrzesiński Bolesław.
169. Zacharski Jan.
170. Zagórski Jan.
171. Zdanowski Zdzisław.
172. Zbyszewski Kazimierz.
173. Zöllner Jerzy.
174. Zubrzycka Klementyna.
175. Zubrzycka Wiktorya.
176. Zubrzycki Czesław.

Z KASY DLA CHORYCH.

OKÓLNIK.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

CZŁONKÓW

Kasy chorych przy galic. Tow. farm. „Unitas“ w Krakowie

odbędzie się

dnia 14-go marca b. r. w niedzielę o godzinie 9-tej rano w lokalu własnym przy ulicy Szpitalnej L. 3, I. p.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Zagajenie.
2. Odczytanie protokółu z ostatniego Walnego Zebrania.
3. Sprawozdanie z czynności i obrotu funduszów w roku 1907.
4. Wybór delegatów ze strony pracodawców.
5. Wybór członków Sądu polubownego.
6. Wybór członków Komisyi rewizyjnej.
7. Wnioski i interpelacye.

W razie, gdyby to Zwyczajne Walne Zgromadzenie z powodu braku kompletu, przewidzianego statutem, nie doszło do skutku, zwołuje się **w dniu 28. marca b. r. o godzinie 10. rano**

NADZWYCZ. WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW KASY CHORYCH

bez względu na komplet.

W Krakowie, dnia 5. marca 1909 r.

Mr Władysław Miętus
rachmistrz.

Mr Hugo Muthsam
za prezesa.

Sprawozdanie za miesiąc grudzień 1908 r.

Z dniem 31. października 1908 r. kasa liczy członków zwyczajnych	. . .	150
„ „ „ „ „ „ „ nadzwyczajnych	. . .	71
Razem	. . .	221

Wystąpili członkowie zwyczajni: Mr. Gizowski Stanisław, Kraków; Mr. Menkes Ludwik, Lwów; Mr. Becher Dawid, Mościska; Asp. f. Boryczko Wojciech, Brzesko.

Przystąpili członkowie zwyczajni: Mr. Gutowski Stanisław, Kraków; Mr. Stein Szulim, Lwów; Asp. f. Parys Stanisław, Lwów; Asp. f. Kahane Maurycy, Lwów.

Wystąpili członkowie nadzwycz.: Apt. Zajączkowski Wilhelm, Strzyżów; Apt. Górzecki Marcin, Nowy Sącz.

Przystąpili członkowie nadzwycz.: Apt. Lisowski Jan, Lwów.

Dochód:

Wkładki członków zwyczajnych	322	Kor.	60	hal.
Wkładki członków nadzwyczajnych	161	„	30	„
% w pocztowej Kasie oszczędności	12	„	18	„
% ks. Kasy oszczędności m. Krakowa	295	„	47	„
Razem . . .	791	Kor.	55	hal.

Rozchód:

Mr. Rybacki Włodzimierz, Krzeszowice, za 34 dni k. II. . .	102	Kor.	—	hal.
Mr. Madeyski Edmund, Lwów, za 17 dni k. I.	61	„	20	„
Asp. farm. Mroczkowski Stanisław, Kraków, za 23 dni k. IV.	27	„	60	„
Lokal za IV-ty kwartał 1908 r.	84	„	—	„
Rachmistrz	50	„	—	„
„Kronika farmaceutyczna“ za druk sprawozdań	100	„	—	„
Drukarnia Związkowa	22	„	—	„
Drukarnia Poturalskiego w Podgórzu	4	„	—	„
Marki	5	„	—	„
Dr. Przesmycki, Gorlice, zasiłek pogrzebowy za ś. p. Kazimierza	80	„	—	„
Razem . . .	535	Kor.	80	hal.

Chorzy: Asp. farm. Ratusiński Stefan, Lwów.

Mr. Władysław Miętus.
rachmistrz.

Mr. Antoni Śmieszek.
prezes.

Kasa chorych dla współpracowników aptekarskich

ZAMKNIĘCIE

za czas od 1. stycznia

	PRZYCHODY	Przychody rzeczywiście pobrane K	h	Z dniem 31. grudnia roku rachunk. zaległe K	h	Razem K	h
1	Bieżące opłaty członków	2435	—	712	14	3147	14
2	Bieżące opłaty pracodawców . . . . , .	1217	50	356	06	1573	56
3	Odsetki od pieniędzy w kasach	307	65			307	65
4	Fundusz rezerwowy z końcem roku 1907 .			8565	39	8565	39
	Razem . . .	3960	15	9633	59	13593	74

WYKAZ

z dniem 31.

	STAN CZYNNY	K	h
1	Gotówka z dniem 31. grudnia 1908 r.	17	13
2	Wkładki oszczędności z procentem bieżącym — Pocztowa Kasa oszczędności	719	37
	Wkładki oszczędności z procentem bieżącym — Kasa oszczędności m. Krakowa L. 165.312	7673	23
3	Wartość inwentarza po odpisaniu 10%	10	20
4	Zaległe opłaty kasowe (po odpisaniu nieściągalnych)	1024	70
	Razem . . .	9444	63

Przyjęto na posiedzeniu Wydziału dnia 30. stycznia 1909 r.

ZARZĄD KASY CHORYCH:

Mr Władysław Miętus m. p. rachmistrz.

Mr Hugo Muthsam m. p. wiceprezes.

Franciszek Herod m. p. sekretarz.

przy Galic. Tow. farmaceutycznem „Unitas“ w Krakowie.

RACHUNKOWE

do 31. grudnia 1908 r.

	ROZCHODY	Rozchody rzeczywiste K	h	Z dniem 31. grudnia roku rachunk. nieuiszczone K	h	Razem K	h
1	Wypłacone zasiłki	2554	80	9	—	2563	80
2	Koszta lekarzy i kontroli chorych	10	—			10	—
3	Koszta pogrzebowe	224	—			224	—
4	Koszta administracyi	1315	67			1315	67
5	Inne wydatki: odpisanie 10% od wart. inwent.	1	14			1	14
	Inne wydatki: odpisania inne	43	50			43	50
6	Teraźniejszy fundusz rezerwowy			9435	63	9435	63
	Razem . . .	4149	11	9444	63	13593	74

MAJĄTKU

grudnia 1908 r.

	STAN BIERNY	K	h
1	Nieuiszczone pretensye członków kasy	9	—
2	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	9435	63
	Razem . . .	9444	63

Sprawdzono dnia 26. lutego 1909 r.

WYDZIAŁ NADZORCZY:

Mr Bronisław Pytlarski m. p. *Mr Alfred Weiss* m. p. *Mr Adam Lindner* m. p.

Kronika naukowa.

Nowe środki lekarskie.

Anginosan (asthmaticum do inhalacyi Dra Fränkla) zawiera azotyny kokainy, atropiny i sodu, jodan amonowy, suprareninę i mentol; używa się go zapomocą przyrządu spray'owego, atmoforu.

Coryzol (z firmy: Gesellschaft „Wolo" w Zurychu) jest mieszaniną zawiesinową, zawierającą formaldehyt i ol. eukaliptusowy. Używa się pod postacią par, jakie wywiązują się z chustki, którą skropiono 15 do 20 kroplami, i które wdycha się.

Epocol jest przetworem kreozotowym, o składzie niepodanym przez fabrykę (Chem. Fabr. Victor Adler, Wien). Jest to proszek biały, łatwo w wodzie rozpuszczalny, o słabym właściwym zapachu. Ma być zupełnie nietrującym i działać silnie odkażająco, bez ubocznych działań. Nie obciąża żołądka nawet w dużych dawkach. Stosuje się go w chorobach dróg oddechowych na tle zakaźnem. Dawka dzienna: dla dzieci do 6 miesięcy 1 *g*, ponad 6 miesięcy do 2 lat 1—2 *g*, od 2—6 lat 2—4 *g*, ponad 6—12 lat 4—6 *g*, ponad 12 lat i dla dorosłych 6—10 *g*. Dla poprawy smaku dodaje się syrupu zwykłego, pomarańczowego i malinowego, oseskom syr. simpl. cum liqu. ammon. anisat.

„Regina", „krople panieńskie" mają być rozczynem alkoholowym z destylatu z cynamonu, waleryany i goździków.

Gastrosan (*Pharm. Ztrh.* 48 (1907), 56, 291) tabletki, zawierające 0,75 *g* salicylanu bizmutowego.

Tabulettae arthriticae Simon (Simon's Apotheke Berlin C 2) zawierają 0,001 *g* kolchicyny i sole kw. chinowego i cytrynowego. Używa się przed napadem gośćcowym po 4 tabletki dziennie w kwadrans po jedzeniu; wśród napadu zaś 4—5 tabletek w ciągu godziny, razem w 24 godzinach 10 tabl.

Nalepiec v. Henssa (Klebrollbinden, *Münch. med. Wohschr.* 1909, 46) składa się z materyału opaskowego, porowatego, lepkiego, elastycznego, łatwo dającego się ugniatać i sterylizować, niedrażniącego.

K-Y Lubrating lelly (firma: Van Horn & Sawtell w Nowym Jorku) środek, służący do namaszczania kateterów, sond itd., bez tłuszczu, rozpuszczalny w wodzie, wolny od formaliny. Skład jego bliżej nieznany.

Lactor-Generator składa się z soku rośliny, Lactoferrin Hey i z Carica Papaya. (Fabryka: Dr. med. Hey w Hamburgu).

Ol. olivar. medicinale (Louis Himly's Nachf., Strassburg).

Nutrole (Parke, Davis & Co Detroit) jest 40% zawiesiną ze zwierzęcych i roślinnych olejów z jajami i brandy.

Pantopon (Prof. Dr. Sahli, *Therap. Monatsh.* 1909, 1), przetwór, złożony z chlorków wszystkich alkaloidów opiowych; według analizy zawiera 89,77% alkaloidów. 1 *g* pantoponu odpowiada 5 *g* 10% morfiny i 18% opium, czyli 0,5 *g* morfiny + 0,4 *g* reszty alkaloidów. Dawkowanie podwójne jak morfiny.

Pleistopon jest pantoponem pozbawionym narkotyny. Obydwa przetwory wyrabia: Chem. Fabrik Hoffmann-La Roche & Co w Bazylei.

Pomophen, o nieznanym składzie, zalecany jako zapobiegawczy środek przeciw kolce żółciowej, w chorobach wątroby. Wyrabia: Dr. Wasserzug & Co, Frankfurt n/M.

Rad-lo (fabr. Dr. med. Hey w Hamburgu) ma się składać z fruct. carvi pulv., fr. anisi pulv., rhizom. graminis, rad. valerianae, fol. melissae, cort. salicis pentandrae *aa* 1 *g*, 10 *g* fr. juglandis immaturi, 6 *g* pulpa tamarindor., 15 *g* sem. lini

pulv., 1,5 *g* extr. casc. sagr., 2,5 *g* cort. frangulae, 2 *g* ac. citric., 5 *g* mel. natur., 10 *g* sacchar. alb., 6% alcohol., jako środek ułatwiający rozwiązanie porodowe.

Rectosanol (Simonsapotheke, Berlin C 2): czopki, zawierające eukainę, stowainę i adrenalinę, w leczeniu hemorroidów.

Saltarin (Extr. Iambulani compos. Dr. Schütz & Co, Bonn): tabletki, zawierające wyciągi z syzygium jambulanum, fr. phaseoli i fol. myrtilli w połączeniu z solą fizyol. i żelazem organicznem.

Scheelin (G. & R. Fritz-Petzoldt & Süss) mają zawierać colchicum i jodek sodowy.

Siccosot-sirup („Sicco", G. m. b. H. w Berlinie O. 112) składa się z 15 *g* kalium sulfokreosoticum, 35 *g* aq. destill., 100 *g* sir. simpl. i 1 *g* extr. fluid. gentianae. Dawka dzienna dla dorosłych 3—4 łyżeczki, dzieciom 1—2 łyż.

Kąpiele smołowe według Ed. Spieglera (Wien. klin. Woch. 1908, Nr. 52):

I.	Ol. Rusci	100,0
	Liqu. ammon. caust.	20,0
	(przez ½ godziny mieszać).	
II.	Gelatina alba	10,0
	Aq. fontana	50,0
	(rozpuścić na łaźni wodnej).	
III.	Natr. carbon. crist.	**10,0**
	Aq. font.	**50,0**
	(rozpuścić na ciepło).	

Miesza się na gorąco II. i III., po ostygnięciu dodaje do I. i miesza aż do ustalenia się. Do użycia rozpuszcza się mieszaninę w kilku litrach gorącej wody i wlewa do kąpieli.

Vasodermal (Otto Hütter w Kolonii) jest płynem, wytworzonym przez „dyalityczną oxydacyę" z węglowodorów; ma przenikać skórę bez śladów i ma być obojętnym. Ma posiadać zalety takie, jak nieszkodliwość, obojętność, brak drażniących własności, obojętność wobec tłuszczów, brak smaku i woni. Nadawać się ma do wewnętrznego i zewnętrznego użytku, w połączeniu z wielu lekami.

Chasopine, polecany przeciw morfinizmowi, ma być niestałym według analizy Dulière'a (Ann. d. pharm. d. Louvin 1908, Dec.) co do składu; raz zawierał morfinę, innym razem sparteinę.

Codeine Cough sedative (sir. codein. compos. Parke, Davis & Co, Detroit) składa się z 20% alkoholu, codein. phosph. 0.06 *g*, extr. cannab. ind. 0,03 *g*, chloroform. 0,06 *ccm*, White Pine Bark 1,92 *g*, Wild Cherry 1,92 *g*, Eriodictyon 0,96 *g*, Balsam Popular buds 0,24 *g* i gliceryny 7,2 *ccm*.

Karsan (Fabr. medicin-chem. Präparate Wilh. Pick, München 25) ma być sokiem mięsnym z 35% białka mięsnego bez dodatku (!) sztucznego lub kurzego białka.

Panthal (Münchn. Hefe-Konservenfabrik, A-G. München 23) jest przetworem jałowym, bez dodatków jakichkolwiek z drożdży, dającym się zastosować w furunkulozie, chorobach skórnych i t. d.

Polysan ma być według G. R. Fritz-Petzoldt & Süss przetworem mleko-lecytynowym.

Vinum diureticum Trousseau (według *Deutsch. med. Wochenschr.* 1908, 2324) przyrządza się: z fol. digit. 22,0 — bulb. scill. 12,0 — fruct. Iuniperi 100,0 — Vini albi 1500,0. Macera 4 dies, filtra et dein adde kal. acet. 30,0. (Pharm. Ztrhal. 39 (1898), 410).

Surowica jodowa Zambelettego ma zawierać w 1 *ccm* soli fizyol. 0,03—0,05 *g* jodu metal. (Longhi, Monatsh. f. prakt. Dermat. Bd. 47, 623).

Metody oznaczania żelaza w extr. et tinct. ferri pomati, podane przez farmakopee austryacką i szwajcarską, zgadzają się z sobą (pozostałość po spaleniu 2—3 *g* wyciągu oblewa się dwa lub trzy razy kw. azotowym, dłuższy czas żarzy, następnie

wyciąga się gorącym kw. solnym i miareczkuje $^1/_{10}$ N-tosiarkanem). Fernau, badając tę metodę, znalazł, iż pod wpływem kw. azotowego wytwarza się z zawartego w popiele węglanu zasadowego azotan (względnie azotyn), który niezupełnie rozkłada się przez żarzenie, i następnie wytwarza z kwasu solnego chlor, rozkładający jodek potasu, co razem daje fałszywe wyniki. Według niego zaś traktowanie kw. azotowym jest zbyteczne, gdyż przy starannem spaleniu możliwem jest otrzymanie popiołu bez węgla; proponuje więc tak: 1 *g* extr. (lub 6 *g* tinct.) całkowicie spalić, popiół rozpuścić na łaźni wodnej w około 6 *g* zgęszcz. kw. solnego. H. Blau występuje przeciw tym wywodom Fernaua i utrzymuje, że dodanie kw. azotowego jest koniecznem ze względu na dokładną oxydacyę żelaza, przez co unika się dłuższego żarzenia i ułatwia rozpuszczalność powstałego tlenku żelazowego. H. Blau nie uznaje również zapatrywania Fernaua co do niedostatecznych przepisów Ph. A. VIII. z racyi powstawania chloru i wskazuje na praktykę doświadczalną nad przebiegiem w tym wypadku reakcyi. *(Ztschr. d. Allgem. öster. Apoth.-Ver.*, 1908, 57, 134).

OBWIESZCZENIE.

Z c. k. Namiestnictwa.

L. VII b — 19.823. We Lwowie, dnia 18. lutego 1909.

OKÓLNIK

do wszystkich Panów c. k. Starostów i Panów Prezydentów król. stoł. miasta Lwowa i Krakowa.

Firma „Energos Comp.“ w Dreznie rozsyła elektryczne aparaty nazwane Energos wraz z broszurką zachwalającą w sposób szalbierczy te aparaty, jako środek przeciw wszelkiego rodzaju schorzeniom włosów i skóry głowy.

Aparaty te wedle orzeczenia Najwyższej Rady zdrowia należy uważać jako niebezpieczne dla zdrowia, ponieważ przy niewłaściwem ich użyciu mogą nastąpić oparzenia lub nadżarcia skóry.

Z tego powodu Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 3. stycznia 1909 r. L. 34.608 ex 1908 wzbroniło utrzymywania na składzie i sprzedawania rzeczonych aparatów.

Zechce przeto Pan c. k. Starosta (Pan Prezydent) zarządzić co należy, aby zapobiedz rozpowszechnianiu tych aparatów, w szczególności zawiadomić o powyższym zakazie także redakcye gazet i biura ogłoszeń w powiecie (mieście) istniejące.

Za c. k. Namiestnika:
Kleeberg w. r.

KRONIKA BIEŻĄCA.

Listy, pisma, przesyłki dotyczące Redakcyi i Administracyi prosimy adresować: Administracya „Kroniki farmaceutycznej“, Kraków, apteka pod „Koroną“ — Rynek, 22.

Przedruki i tłumaczenia, zaczerpnięte z „Kroniki farmaceutycznej“, dozwolone tylko z podaniem źródła.

Tirocynium. Przed komisyą egzaminacyjną Gremium aptekarzy Galicyi zachodniej zdali 27. lutego b. r. egzamin tyrocynalny następujący kandydaci: Eugeniusz Paruch z Zatora; Edmund Mikułowski z Wieliczki; Józef Gdynia z Kalwaryi; Mikołaj Liśkiewicz z Wadowic; Leon Więckowski z Ulanowa; Maryan Kosman z Nowego Sącza; Hillel Birnbaum z Rzeszowa; Stefan Ringer z Zakopanego; Tadeusz Winnicki ze Szczurowej; Adam Kronenberg ze Starego Sącza; Wihanek z Ciężkowic i Franciszek Bitomski.

Zmiana własności aptek. Aptekę pod Lwem w Krakowie nabył na własność od p. Lesikowskiego kol. Schneider.

Aptekę p. Gumińskiego w Myślenicach nabył kol. Tadeusz Skowroński.

Dar. Pani Aleksandra Hellerowa wdowa po b. seniorze p. E. Hellerze ofiarowała Towarzystwu Unitas Komentarz Hagera w 3. tomach i Chemię farmaceutyczną Hagera w przekładzie Flauma. Za co na tem miejscu składamy Jej wyrazy wdzięczności.

Koncesyę na trzecią aptekę w Podgórzu, ze stanowiskiem Mały Rynek otrzymał w Namiestnictwie kol. Józef Pankiewicz.

Podanie o drugą aptekę w Krynicy wniósł kol. Ludwik Lebedowicz, a o drugą aptekę w Zakopanem kol. Hugo Muthsam.

Zmarli Ambroży Mironowicz, aptekarz i były senior Gremium okręgu wadowickiego zmarł 6. marca b. r. w Andrychowie przeżywszy lat 95. Zmarły urodził się 16. października 1814 r. Praktykę aptekarską odbył u aptekarza Świątkowskiego w Kałuszu, a w roku 1839 otrzymał dyplom magistra na uniwersytecie w Budapeszcie. W r. 1851 otrzymał koncesyę na aptekę w Andrychowie, którą bez przerwy prowadził do roku 1898, w którym to roku oddał ją swemu zięciowi ś. p. Daczyńskiemu. Zmarły pozostawia córkę poślubioną kol. Alfredowi Stepkowi, obecnemu właścicielowi apteki w Andrychowie.

ODPOWIEDZI REDAKAYI.

Koledze *Łopatce* we Lwowie, z powodu braku miejsca zamieścimy w następnym numerze.

DROBNE OGŁOSZENIA.

Popierajcie firmy ogłaszające się w naszem piśmie.

Nakładem Gal. Tow. farm. „Unitas“. — Redaktor odpowiedzialny: **Mr Henryk Banke.**

Drukarnia Związkowa w Krakowie (ul. Mikołajska L. 13) pod zarządem A. Szyjewskiego.